

POSTANOWIENIE

Dnia 16 października 2018 roku

Sąd Rejonowy w Chełmnie Wydział II Karny w składzie:

Przewodniczący: SSR Agnieszka Knade-Plaskacz

Protokolant: sekr. sąd K. S.

po rozpoznaniu w dniu 16 października 2018 roku

na posiedzeniu niejawnym

z urzędu sprawy o uznanie kary o charakterze pieniężnym

postanawia:

I. na podstawie art. 267 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (wersja skonsolidowana 2012 - Dz. Urz. U.E. z dnia 26 października 2012 r. Nr C 326 s. 1 i nast.) skierować do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej następujące pytania prejudycjalne dotyczące wykładni przepisów prawa unijnego:

1. Czy przepis art. 7 ust. 2 lit. i) ppkt ((...)) oraz 20 ust. 3 decyzji ramowej R. 2005/214/WSiSW z dnia 24 lutego 2005 r. w sprawie stosowania zasady wzajemnego uznawania do kar o charakterze pieniężnym (Dz.U. L 76, s. 16), zmienionej decyzją ramową R. 2009/299/WSiSW z dnia 26 lutego 2009 r. (Dz.U. L 81, s. 24), zwanej dalej „decyzją ramową”, powinien być interpretowany w ten sposób, że upoważnia sąd do odmowy wykonania orzeczenia organu państwa wydającego innego niż sąd w razie stwierdzenia, że jego doręczenie nastąpiło w sposób naruszający prawo strony do skutecznej obrony przed sądem?

2. W szczególności, czy podstawą odmowy może być ustalenie, że pomimo zachowania obowiązujących w państwie wydającym procedur dotyczących doręczenia oraz terminów przyjętych do zaskarżenia orzeczenia, o którym mowa w art. 1 lit. a) pkt ii) oraz (...) decyzji ramowej R. (...) / (...), strona zamieszkująca w państwie wykonania orzeczenia nie miała na etapie postępowania poprzedzającego skierowanie sprawy do sądu zapewnionej realnej i skutecznej możliwości ochrony własnych praw ze względu na brak wystarczającego terminu do zareagowania we właściwy sposób na zawiadomienie o nałożeniu kary?

3. Czy zgodnie z postanowieniami art. 3 decyzji ramowej R. (...) / (...) zakres ochrony prawnej przyznany osobom, wobec których ma być uznana kara o charakterze pieniężnym, może zależeć od tego, czy postępowanie w przedmiocie nałożenia kary ma charakter administracyjny, wykroczeniowy czy też karny?

4. Czy w świetle celów i zasad określonych w decyzji ramowej R. (...) / (...), w tym w jej art. 3, podlegają wykonaniu orzeczenia organów pozasądowych, wydane w oparciu o przepisy prawa państwa wydającego orzeczenie, obarczające odpowiedzialnością za naruszenie przepisów ruchu drogowego osobę na którą zarejestrowany jest pojazd, a więc orzeczenia wydane jedynie w oparciu o informacje uzyskane w ramach transgranicznej wymiany danych rejestracyjnych pojazdów, z pominięciem jakiegokolwiek postępowania wyjaśniającego w tej sprawie, w tym ustalenia faktycznego sprawcy naruszeń?

II. Zawiesić postępowanie na podstawie art. 22 k.p.k.

UZASADNIENIE

I. **Ramy prawne**

Ramy prawne obejmują przepisy prawa unijnego dotyczące wykładni art. 1 lit. a) pkt ii) oraz (...), art.3, art. 7 ust. 2 lit. i) ppkt ((...)) oraz art. 20 ust. 3 decyzji ramowej R. 2005/214/WSiSW z dnia 24 lutego 2005 r. w sprawie stosowania zasady wzajemnego uznawania do kar o charakterze pieniężnym (Dz.U. L 76, s. 16), zmienionej decyzją ramową R. 2009/299/WSiSW z dnia 26 lutego 2009 r. (Dz.U. L 81, s. 24) zwanej dalej „decyzją ramową”.

Prawo polskie

Decyzja ramowa została implementowana do polskiego kodeksu postępowania karnego (dalej: k.p.k.) w rozdziale 66b (art. 611ff. k.p.k. – 611 fm. k.p.k.).

Zgodnie z art. 611ff § 1 k.p.k.:

„W razie wystąpienia państwa członkowskiego Unii Europejskiej, zwanego w niniejszym rozdziale "państwem wydania orzeczenia", o wykonanie prawomocnego orzeczenia o karach o charakterze pieniężnym, orzeczenie to podlega wykonaniu przez sąd rejonowy, w okręgu którego sprawca posiada mienie lub osiąga dochody, albo ma stałe lub czasowe miejsce pobytu. W rozumieniu przepisów niniejszego rozdziału "karą o charakterze pieniężnym" jest obowiązek uiszczenia przez sprawcę określonych w orzeczeniu:

1) kwoty pieniężnej jako kary za popełnione przestępstwo; (...)”

Zgodnie z art. 611fg k.p.k.:

„Można odmówić wykonania orzeczenia, o którym mowa w art. 611ff § 1, jeżeli:

1) czyn, w związku z którym wydano to orzeczenie, nie stanowi przestępstwa według prawa polskiego, chyba że zgodnie z prawem państwa wydania orzeczenia jest to przestępstwo wymienione w art. 607 w lub zgodnie z prawem państwa wydania orzeczenia jest to przestępstwo: (...)

c) przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji, (...)

9) z treści zaświadczenia, o którym mowa w art. 611ff § 2, wynika, iż osoba, której dotyczy orzeczenie, nie została należycie pouczona o możliwości i prawie do zaskarżenia tego orzeczenia;

10) z treści zaświadczenia, o którym mowa w art. 611ff § 2, wynika, że orzeczenie zostało wydane pod nieobecność sprawcy, chyba że: (...)

b) po doręczeniu sprawcy odpisu orzeczenia wraz z pouczeniem o przysługującym mu prawie, terminie i sposobie złożenia w państwie wydania nakazu wniosku o przeprowadzenie z jego udziałem nowego postępowania sądowego w tej samej sprawie, sprawca w ustawowym terminie nie złożył takiego wniosku albo oświadczył, że nie kwestionuje orzeczenia;(…)”.

Art. 116b § 1 polskiego kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia stanowi:

„ Do wystąpienia do państwa członkowskiego Unii Europejskiej o wykonanie grzywny, środków karnych w postaci nawiązki lub obowiązku naprawienia szkody lub orzeczenia zasądzającego koszty postępowania oraz do wykonania orzeczenia sądu lub innego organu państwa członkowskiego Unii Europejskiej o karach o charakterze pieniężnym stosuje się odpowiednio przepisy rozdziałów 66a i 66b Kodeksu postępowania karnego.”

II. *Stan faktyczny sprawy*

1. Pismem z dnia 24 maja 2018 roku C. I. (dalej: (...)) skierowało do Sądu Rejonowego w Chełmnie wniosek o uznanie i wykonanie orzeczenia z dnia 09 listopada 2017 r. (numer (...)) wymierzającego Z. P. karę o charakterze pieniężnym w

związku z naruszeniem przepisów ruchu drogowego. Do pisma zostało załączone zaświadczenie sporządzone w języku polskim, takie jak określone w art. 4 decyzji ramowej oraz orzeczenie nakładające karę.

2. Z dokumentów tych wynika, że w dniu 29 października 2017 w Holandii kierujący pojazdem o numerze rejestracyjnym (...) popełnił wykroczenie drogowe polegające na przekroczeniu przez kierującego pojazdem dopuszczalnej prędkości. Wykroczenie stwierdzono na podstawie numeru tablic rejestracyjnych, a jak wynika z treści postanowienia w takim wypadku w Holandii odpowiedzialność ponosi osoba, na której nazwisko dany pojazd jest zarejestrowany. Oznacza to, w ocenie organu nakładającego karę, że Z. P. ponosi zgodnie z prawem holenderskim odpowiedzialność za uiszczenie opłaty z tytułu nałożonego mandatu wraz z kosztami administracyjnymi. W związku z tym (...) w dniu 9 listopada 2017 roku wydał orzeczenie, którym wymierzono mu karę grzywny w wysokości 232,00 euro. Orzeczenie stało się prawomocne dnia 21 grudnia 2017 roku wobec braku zaskarżenia go do prokuratora.

3. (...) stwierdził, że jest częścią holenderskiego Ministerstwa (...) i Sprawiedliwości oraz zajmuje się m.in. windykacją mandatów za wykroczenia drogowe. W przekazanym sądowni zaświadczeniu potwierdzono także, że osoba zainteresowana miała możliwość skierowania sprawy do rozstrzygnięcia przez sąd właściwy także w sprawach karnych.

4. Strona holenderska wysłała Z. P. pierwsze pismo (postanowienie) nakładające grzywnę w języku polskim, pismo zawierało szereg pouczeń dotyczących możliwości anulowania postanowienia oraz informację, że odwołanie należy złożyć najpóźniej do 21-12-2017. O terminowym złożeniu odwołania decydowała data stempla pocztowego. Oprócz tego odwołanie winno wpłynąć najpóźniej tydzień od wskazanej wyżej daty. W postanowieniu odsyłano także do strony internetowej (...)

5. Sąd Rejonowy w Chełmnie skierował sprawę na posiedzenie jawne w dniu 30 lipca 2018 roku celem rozpoznania wniosku przesłanego przez (...). Na posiedzenie stawił się Z. P., który wyjaśnił, że pojazd o nr rej. (...) sprzedał w 2014 roku za pośrednictwem komisju samochodowego. O sprzedaży poinformował ubezpieczyciela, nie poinformował zaś Starosty (...) - organu odpowiedzialnego za umieszczanie informacji w stosownym rejestrze. Nabywcy pojazdu, za pośrednictwem komisju, przekazał wszystkie dokumenty w tym kartę pojazdu. Jednocześnie Z. P. przedłożył oryginały umów sprzedaży pojazdu oraz fakturę, jak też korespondencję z (...) dotyczącą tej i innych kar nałożonych przez ten sam organ na niego w ciągu kilku ostatnich miesięcy.

6. Wyjaśnił Sądowi, że do czasu otrzymania wezwania na posiedzenie nie miał świadomości, że korespondencja przesyłana mu przez stronę holenderską ma charakter oficjalny, albowiem zarówno forma przesyłek, jak i ich treść była dla niego niezrozumiała. Orzeczenie nakładające kary pieniężne wydane przez (...) zostało mu doręczone, niemniej jednak nie jest w stanie wskazać terminu doręczenia, albowiem pism takich było w odstępie kilku miesięcy kilkanaście, wielokrotnie data wskazana na pismach kierowanych przez (...) i data ich doręczenia nie zgadzały się. Część pism dostawał jedynie w języku holenderskim, koperty nie były oznakowane w sposób pozwalający na weryfikację autentyczności nadawcy. Podkreślił, że nie miał świadomości, że korespondencja z (...), jest korespondencją urzędową. Wskazał także, że charakter jego pracy wymaga częstych wielodniowych wyjazdów, takie też miały miejsce w okresie doręczania pism w niniejszej sprawie. Na dowód swoich twierdzeń przedłożył sądowi korespondencję otrzymaną z (...), która faktycznie była doręczana w języku polskim (nakładanie grzywien) i holenderskim (prawdopodobnie informacja o zwiększeniu kar za nieterminową wpłatę).

7. Sąd zwrócił się w trybie art. 7 ust. 3 Decyzji Ramowej do strony holenderskiej o udzielenie informacji dotyczącej daty doręczenia orzeczenia nakładającego karę pieniężną. Z udzielonej odpowiedzi wynika, że organ państwa wydającego nie posiada informacji o dacie doręczenia przesyłki.

8. Jednocześnie wskazać należy, że do tutejszego Sądu strona Holenderska skierowała dodatkowo trzy orzeczenia przeciwko Z. P., dotyczące tożsamyh stanów faktycznych, a więc naruszeń przepisów ruchu drogowego przez kierującego tym samym pojazdem zarejestrowanych pod sygnaturą II Kop (...) Wszystkie zostały doręczone w ten sam

sposób, jak w niniejszej sprawie i co do tych orzeczeń również strona holenderska nie była w stanie wskazać daty doręczenia Z. P..

9. W tym stanie rzeczy Sąd Rejonowy w Chełmnie powziął wątpliwość, czy zachodzą przesłanki do uznania orzeczenia z dnia 9 listopada 2017 roku i postanowił zwrócić się do Trybunału Sprawiedliwości z pytaniami prejudycjalnymi.

III. *Dopuszczalność pytań prejudycjalnych*

1. Sąd Rejonowy w Chełmnie jest sądem krajowym, którego orzeczenia zgodnie z prawem polskim podlegają zaskarżeniu w rozumieniu art. 267 zdanie drugie Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (wersja skonsolidowana Dz. Urz. UE z dnia 26 października 2012 Nr C 326, s. 1 i nast.; dalej: (...)) do Sądu Okręgowego w Toruniu.

2. Wniosek o wykładnię przepisów decyzji ramowej dotyczy postępowania wykonawczego toczącego się przed sądem krajowym. Wykładnia decyzji ramowej będzie miała znaczenie dla rozstrzygnięcia przyjętego przez sąd krajowy, w tym pozwoli ustalić, czy zachodzą przesłanki do odmowy wykonania orzeczenia organu zagranicznego.

IV. *Uzasadnienie pytań prejudycjalnych.*

1. W wyroku z dnia 14 listopada 2013 r. w sprawie C-60/12 B. Trybunał uznał, że dostęp do sądu właściwego także w sprawach karnych w rozumieniu decyzji ramowej nie powinien podlegać warunkom, które czynią go niemożliwym lub nadmiernie utrudnionym. Wskazał także, że możliwość skierowania sprawy do rozstrzygnięcia przez sąd właściwy także w sprawach karnych może być, w świetle art. 1 lit. a) pkt iii) decyzji ramowej, poprzedzona obowiązkiem przeprowadzenia przedsądowego postępowania administracyjnego. Okoliczność, iż zainteresowany nie skorzystał ze środków zaskarżenia, a tym samym rozpatrywana kara o charakterze pieniężnym stała się ostateczna, nie ma znaczenia dla stosowania art. 1 lit. a) pkt iii) decyzji ramowej, zważywszy, że zgodnie z tym przepisem wystarczy, by zainteresowany „miał możliwość” skierowania sprawy do rozstrzygnięcia przez sąd właściwy także w sprawach karnych.

2. W orzeczeniu tym Trybunał nie miał jednak okazji odniesienia się, do kwestii gwarancji proceduralnych, jakie powinny przysługiwać osobom zainteresowanym, na etapie postępowania poprzedzającego skierowanie sprawy do sądu właściwego w sprawach karnych, aby można było uznać, że faktycznie „miały one możliwość” skierowania sprawy do rozstrzygnięcia przez sąd.

3. Ustalenie, czy strona miała „możliwość skierowania sprawy do rozstrzygnięcia przez sąd” zgodnie z art. 1 lit. a) pkt ii) oraz (...) decyzji ramowej powinno być oceniane w świetle jej celów i zasad.

4. Celem decyzji ramowej, jak wynika w szczególności z jej art. 1 i 6, a także z motywów 1 i 2, jest ustanowienie skutecznego mechanizmu transgranicznego uznawania i wykonywania prawomocnych orzeczeń wymierzających osobie fizycznej lub prawnej karę o charakterze pieniężnym w związku z popełnieniem jednego z naruszeń wymienionych w art. 5 tej decyzji. Możliwość uznania kary o charakterze pieniężnym wobec osoby, która po doręczeniu jej orzeczenia i wyraźnym pouczeniu o prawie do ponownego rozpoznania sprawy, nie wystąpiła w ustawowym terminie o ponowne rozpoznanie sprawy ani nie złożyła odwołania, została wprowadzona decyzją ramową R. (...)/ (...) zmieniająca decyzje ramową (...)/ (...). Zmiana ta miała na celu wzmocnienie praw procesowych osób, wobec których toczy się postępowanie karne, ułatwienie współpracy sądowej w sprawach karnych, a w szczególności usprawnienie wzajemnego uznawania orzeczeń sądowych przez państwa członkowskie.

5. Instrumenty określone w decyzji ramowej opierają się na zasadzie wzajemnego uznawania, stanowiącego podstawę współpracy sądowej w Unii, zarówno w sprawach cywilnych, jak i karnych. Zasada ta opiera się na wzajemnym zaufaniu do systemów prawnych państw członkowskich, w tym na uznaniu, że państwa respektują prawa podstawowe i przestrzegają zasad uznanych w art. 6 Traktatu o Unii Europejskiej oraz określonych w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej (dalej: Karcie). Dotyczy to również przestrzegania umów międzynarodowych, których stronami

są państwa członkowskie, zwłaszcza europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności podpisanej w Rzymie w dniu 4 listopada 1950 r. (dalej: EKPC).

6. Zasada wzajemnego uznawania, na której opiera się systematyka decyzji ramowej, oznacza, iż państwa członkowskie są co do zasady zobowiązane uznać orzeczenie nakładające karę o charakterze pieniężnym, które zostało przekazane zgodnie z art. 4 decyzji ramowej, bez ustanawiania jakiegokolwiek innego wymogu formalnego oraz niezwłocznie podjąć wszelkie działania konieczne do jego wykonania.

7. Decyzja ramowa zawiera także przepisy mające zagwarantować ochronę praw podstawowych osoby, której dotyczy wnioski. Są to przede wszystkim gwarancje proceduralne pozwalające sądowi wykonującemu na odmowę uznania i wykonania orzeczenia w określonych okolicznościach.

8. Podstawy odmowy uznania czy wykonania orzeczenia podlegają ścisłej wykładni (tak: TS w wyroku z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie C-396/11 R., pkt 36 i przytoczone tam orzecznictwo). Sąd państwa wykonującego może więc odmówić uznania i wykonania orzeczenia nakładającego karę pieniężną w obliczu jednej z podstaw wymienionych w art. 7 ust. 1 i 2 decyzji ramowej, a także na podstawie jej art. 20 ust 3 – w przypadku, gdy zaświadczenie określone w art. 4 decyzji ramowej, dołączone do orzeczenia wymierzającego karę o charakterze pieniężnym pozwala podejrzewać, że naruszone zostały prawa podstawowe lub podstawowe zasady prawne zawarte w art. 6 traktatu. (tak: wyrok z dnia 14 listopada 2013 r. w sprawie C-60/12 B., pkt 28 i 31).

9. Odnosząc powyższe zasady do niniejszej sprawy, Sąd dostrzega możliwość naruszenia prawa strony do skutecznego odwołania się do sądu, polegającego na niezapewnieniu odpowiedniego terminu do wniesienia odwołania na etapie przedsądowego postępowania administracyjnego.

10. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem prawo do skutecznego odwołania się do sądu stanowi ogólną zasadę prawa UE, chronioną na mocy art. 6 i 13 EKPC, potwierdzoną również w art. 47 karty, jak też opierającą się na tradycjach konstytucyjnych wspólnych państwom członkowskim (por. wyrok TS z dnia 3 grudnia 1992 r. w sprawie C-97/91 O. B. przeciwko Komisji, pkt 14 i z dnia 19 czerwca 2003 r. w sprawie C-467/01 E., pkt 53).

11. Artykuł 3 decyzji ramowej, który odnosi się między innymi do art. 6 EKPC oraz 47 i 48 karty, zmierza do zagwarantowania osobom wobec których toczy się postępowanie w przedmiocie wykonania kary o charakterze pieniężnym, praw, które nie są teoretyczne lub iluzoryczne, lecz praw, które są praktyczne i skuteczne. Skoro więc państwa członkowskie przyjmują, że dla skorzystania z możliwości skierowania sprawy do sądu niezbędne jest uprzednie wyczerpanie drogi administracyjnej, zasadne wydaje się uznanie, że również na tym etapie postępowania strona zainteresowana powinna mieć zapewnione określone minimalne gwarancje proceduralne pozwalające jej na skuteczne skorzystanie z tego prawa. Nie można bowiem wykluczyć, że przedsądowe postępowanie administracyjne w państwie wydającym orzeczenie, może być ukształtowane w sposób uniemożliwiający lub też znacznie utrudniający stronie dostęp do sądu.

12. Sąd rozpoznający niniejszą sprawę podziela pogląd wyrażony w opinii rzecznika generalnego E. S., przedstawionej w sprawie C-60/12 B. (pkt. 84), zgodnie z którym w razie powzięcia wątpliwości dotyczących ewentualnego naruszenia gwarancji wynikających z praw podstawowych, na sądzie wykonującym karę spoczywa obowiązek poczynienia stosownych ustaleń w tym zakresie.

13. Sąd państwa wykonującego orzeczenie nakładające karę o charakterze pieniężnym powinien więc, ze względu na to, że zostało ono wydane przez organ niesądowy, mieć możliwość ustalenia, czy orzeczenie zostało wydane w poszanowaniu praw podstawowych i podstawowych zasad prawnych zawartych w art. 6 Traktatu w tym: prawa do otrzymania szczegółowej informacji w języku dla strony zrozumiałym o istocie i przyczynie skierowanego przeciwko niej oskarżenia; posiadania odpowiedniego czasu i możliwości do przygotowania obrony czy też prawa do uzyskania adekwatnej pomocy prawnej lub możliwości skorzystania z bezpłatnej pomocy tłumacza.

14. Na gruncie rozpoznawanej przez Sąd sprawy wątpliwość nasuwa sposób doręczenia postanowienia mandatowego przez stronę holenderską oraz termin do zaskarżenia go do prokuratora. Pismo do Z. P. zostało sporządzone w dniu 9 listopada 2017 roku a termin odwołania określono na dzień 21 grudnia 2017 roku. Pismo zostało doręczone poprzez złożenie go w skrzynce pocztowej adresata. Termin na zaskarżenie orzeczenia nie biegł od daty faktycznego doręczenia pisma, lecz od daty nadania go przez organ holenderski. Zgodnie z informacją powziętą przez Sąd, takie liczenie terminów do zaskarżenia i forma doręczenia są zgodne z prawem państwa wydającego orzeczenie.

15. Głównym celem decyzji ramowej jest ustanowienie skutecznego mechanizmu transgranicznego uznawania i wykonywania prawomocnych orzeczeń. Podobnie jednak jak ma to miejsce w sprawach dotyczących współpracy sądowej w sprawach cywilnych wskazane cele nie powinny być osiągnięte kosztem osłabienia w jakikolwiek sposób skutecznego poszanowania prawa do obrony, które przysługuje adresatom orzeczenia nakładających karę. W związku z tym należy czuwać nie tylko nad tym, aby adresat dokumentu faktycznie otrzymał orzeczenie nakładające na niego karę, ale także nad tym, aby był w stanie z nim się zapoznać oraz rzeczywiście zrozumieć w pełni znaczenie i zakres zarzucanego mu przez organ zagraniczny czynu, tak aby mógł skutecznie przygotować swoją obronę i dochodzić swoich praw w państwie członkowskim wydającym orzeczenie (analogicznie przyjął TS w sprawach dotyczących doręczania dokumentów sądowych i pozasądowych w sprawach cywilnych i handlowych, por. wyrok z dnia 2 marca 2017 r., H., C#354/15, EU:C:2017:157, pkt 51 i przytoczone tam orzecznictwo).

16. Sąd pragnie także podkreślić, że zgodnie z zasadami wynikającymi z orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, termin na wniesienie środka odwoławczego zaczynać powinien bieg od dnia, w którym skarżący mógł rzeczywiście zaznajomić się z orzeczeniem sądowym (por. wyrok (...), 26 stycznia 2017 r., I. i I. przeciwko Rosji CE: (...) :2017: (...), § 57 i przytoczone tam orzecznictwo). Wydaje się więc, że w sprawach objętych decyzją ramową termin do wniesienia zaskarżenia, powinien być liczony od daty doręczenia a nie nadania przesyłki.

17. W ocenie Sądu prawidłowe doręczenie orzeczenia nakładającego karę, w szczególności w sytuacji doręczeń międzynarodowych, zwłaszcza wydawanych w takim trybie jak w niniejszej sprawie, stanowi istotny wymóg formalny, umożliwiający skuteczne skorzystanie z prawa do obrony. Zgodnie z art. 19 (...), w którym skonkretyzowano afirmowaną w art. 2 (...) wartość poszanowania praw człowieka, zadanie zapewniania ochrony sądowej praw, które jednostki wywodzą z prawa Unii należy do sądów krajowych oraz do Trybunału. Na sądach wykonujących karę pieniężną nałożoną przez organ administracyjny (niesądowy) spoczywa więc szczególny obowiązek oceny, czy osoba na którą nałożono karę nie była pozbawiona określonych praw.

18. Dalej Sąd wskazuje, że nie można skutecznie wywodzić żadnych negatywnych konsekwencji z okoliczności, że adresat dokumentu nie zakwestionował w przewidzianym terminie nieprawidłowości związanych z doręczeniem, ponieważ nie ma pewności, zważywszy na brak stosownego pouczenia, że zainteresowany mógłby skutecznie taką okoliczność podnosić.

19. Mając powyższe na względzie, w ocenie Sądu przepis art. 7 ust. 2 lit. i) ppkt ((...)) w zw. z art. 20 ust 3 decyzji ramowej powinien być interpretowany w ten sposób, że upoważnia do odmowy wykonania orzeczenia w razie stwierdzenia, że jego doręczenie nastąpiło w sposób mogący naruszać prawo do skutecznego skorzystania ze środka zaskarżenia zarówno w ramach procedury poprzedzającej skierowanie sprawy do sądu (np. w ramach prowadzonego postępowania administracyjnego), jak i zaskarżenia orzeczenia bezpośrednio do sądu.

20. W pytaniu trzecim Sąd zmierza do ustalenia, czy decyzja ramowa R. (...)/ (...), pozwala na odmienne traktowanie osób, co do których ma być uznana kara o charakterze pieniężnym, w zależności od tego, czy postępowanie w przedmiocie nałożenia kary miało charakter administracyjny, wykroczeniowy czy też karny.

21. Zgodnie z art. 5 ust. 1 decyzji ramowej jej zakres stosowania obejmuje wykroczenia dotyczące „naruszenia przepisów ruchu drogowego”. Sąd orzekający w sprawie ma na względzie, że wykroczenia drogowe nie są traktowane w jednolity sposób w państwach członkowskich, ponieważ niektóre z państw kwalifikują je jako wykroczenia administracyjne, inne zaś uważają je za wykroczenia o charakterze karnym.

22. W konsekwencji stronom postępowania już na etapie nałożenia kary pieniężnej przysługują odmienne gwarancje proceduralne. W postępowaniach karnych oskarżony czy też obwiniony ma co do zasady prawo do skutecznego środka prawnego, dostępu do bezstronnego sądu, korzysta z zasady domniemania niewinności i prawa do obrony. W postępowaniach administracyjnych decyzje podejmowane przez władze administracyjne, co do zasady nie spełniają wymogów określonych w artykule 6 EKPC, czy też odpowiadających mu treścią art. 47 i 48 Karty.

23. Pytanie czwarte zmierza zasadniczo do ustalenia, czy w oparciu o art. 20 ust. 3 dopuszczalna jest odmowa uznania orzeczenia organu administracyjnego i wykonania kary o charakterze pieniężnym, w sytuacji, gdy z samej treści orzeczenia wynika, że kara nałożona została bez przeprowadzenia jakiegokolwiek postępowania wyjaśniającego.

24. W analizowanym stanie faktycznym kara pieniężna została nałożona na osobę fizyczną zamieszkującą w innym państwie członkowskim jedynie w oparciu o numer tablic rejestracyjnych pojazdu i informacje uzyskane w ramach transgranicznej wymiany danych rejestracyjnych pojazdów. Organ, co wynika z treści orzeczenia, nie podjął jakichkolwiek działań zmierzających do ustalenia tego, kto faktycznie naruszył przepis ruchu drogowego, stanowiący podstawę do wymierzenia określonej kary (przekroczenie prędkości).

25. Sąd zastanawia się jednak, czy kara nałożona w takim trybie przez organ administracyjny może podlegać wykonaniu zgodnie z decyzją ramową. Przepis art. 1 ust. b lit. i) wskazuje bowiem, że kara o charakterze pieniężnym oznacza zobowiązanie do zapłaty określonej w orzeczeniu kwoty pieniężnej w związku z popełnieniem przestępstwa lub wykroczenia. Zasadą odpowiedzialności karnej jest możliwość przypisania winy sprawcy określonego czynu. Popełnienie wykroczenia o którym mowa w decyzji ramowej powinno więc w ocenie Sądu wiązać się z określonym działaniem lub zaniechaniem sprawcy czynu zabronionego, a nie wynikać z faktu figurowania w rejestrze jako właściciel pojazdu.

--	--

26. W prawie polskim wykroczenie polegające na przekroczeniu prędkości zostało zdefiniowane w kodeksie wykroczeń. Odpowiedzialność za to wykroczenie może jednak ponosić wyłącznie osoba, która dopuściła się takiego wykroczenia – a więc kierujący pojazdem, naruszający przepisy ruchu drogowego. W przypadku, gdy sprawca nie jest znany organ wzywa osobę figurującą w stosownym rejestrze jako właściciel lub współwłaściciel pojazdu, do wskazania kim był kierujący pojazdem w chwili popełnienia czynu.

27. Regulacja obowiązująca w Holandii niewątpliwie usprawnia organom tego państwa egzekwowanie mandatów za wykroczenia popełniane przez kierujących pojazdami zarejestrowanymi w innym państwie członkowskich. Obarcza jednak osoby które figuruje w stosownym rejestrze jako właściciele lub posiadacze pojazdu odpowiedzialnością za wykroczenia drogowe popełnione tym pojazdem niezależnie od tego kim faktycznie był sprawca tego naruszenia.

28. Nadto wskazać należy, że organ niebędący sądem, wydający orzeczenie jedynie w oparciu o dane wynikające z tablic rejestracyjnych, nie uwzględnia szeregu okoliczności, które mogą mieć istotne znaczenie dla ustalenia, czy dostęp do sądu osoby zainteresowanej nie jest obwarowany warunkami uniemożliwiającymi lub czyniącymi nadmiernie utrudnionym wykonywanie tego uprawnienia. Jedyne informacje posiadane przez organ to: imię, nazwisko, adres i wiek osoby, na którą pojazd jest zarejestrowany. Nie analizuje on ani tego kto faktycznie dopuścił się naruszenia przepisów ruchu drogowego, ani tego, czy było kilku współwłaścicieli pojazdu, ani tego, czy osoba, na którą zarejestrowany jest pojazd jest zdolna ze względu na wiek, stan zdrowia, czy też inne czynniki, do skutecznego podjęcia obrony swoich praw.

29. Na marginesie wskazać należy również, że rozwiązania prowadzące do wydania przez organ administracyjny orzeczenia będącego przedmiotem niniejszego postępowania wprowadzają nieznaną prawu karnemu konstrukcję „domniemania winy” osoby figuruje w stosownym rejestrze jako właściciel pojazdu którym popełniono wykroczenie

i przenoszą na ukaranego ciężar udowodnienia w toku postępowania administracyjnego, a następnie sądowego, że to nie on był sprawcą naruszenia przepisów ruchu drogowego. Jak wynika z przesłanego w niniejszej sprawie orzeczenia, ukarany w celu anulowania postanowienia powinien bowiem wykazać, że: a) osoba trzecia wbrew jego woli skorzystała z pojazdu, a właściciel nie mógł temu zgodnie z zasadami zdrowego rozsądku zapobiec, b) ukarany wynajmował pojazd na okres maksymalnie trzech miesięcy w celach służbowych, c) przedstawić zaświadczenie, potwierdzające że nie był już właścicielem lub użytkownikiem pojazdu.

30. Sąd wskazuje także, że z orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości wynika, iż środki mające na celu poprawę bezpieczeństwa drogowego, a takimi środkami w ocenie Sądu są niewątpliwie działania zmierzające do transgranicznego egzekwowania mandatów za wykroczenia drogowe nakładanych na właścicieli pojazdów, a nie na faktycznych sprawców wykroczeń, należą do polityki transportowej, a zatem powinny być oceniane w świetle art. 91 ust. 1 lit. c) (...), ponieważ wchodzi w zakres pojęcia „środków pozwalających polepszyć bezpieczeństwo transportu” w rozumieniu tego przepisu a nie w świetle postanowień art. 82 ust. 1 (...) (zob. podobnie wyrok Komisja/Parlament i (...), C#43/12, EU:C:2014:298, pkt 47-48).

31. Podobnie Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) (...) z dnia 11 marca 2015 r. w sprawie ułatwień w zakresie transgranicznej wymiany informacji dotyczących przestępstw lub wykroczeń przeciwko bezpieczeństwu ruchu drogowego (Dz.U. L 68 z 13.3.2015, str. 9–25) w preambule wprost wskazuje, że poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego jest jednym z głównych celów polityki transportowej Unii a istotnym elementem tej polityki jest spójne egzekwowanie kar za popełniane w Unii przestępstwa i wykroczenia w ruchu drogowym poważnie zagrażające bezpieczeństwu ruchu drogowego.

32. W konsekwencji Sąd stoi na stanowisku, art. 20 ust. 3 oraz art. 3 decyzji ramowej należy interpretować w ten sposób, że pozwala sądowi państwa wykonującego karę o charakterze pieniężnym wymierzaną w związku z naruszeniem przepisów ruchu drogowego, o której mowa w art. 5 ust. 1 decyzji ramowej, odmówić wykonania kary wobec osoby, co do której wydano orzeczenie jedynie w oparciu o informacje uzyskane w ramach transgranicznej wymiany danych rejestracyjnych pojazdów, bez dokonania jakichkolwiek innych ustaleń co do tego, kto i w jakich okolicznościach faktycznie naruszył przepis ruchu drogowego.

V. Podsumowanie

Od odpowiedzi Trybunału na wskazane powyżej wątpliwości uzależniona jest ocena czy zachodzą przesłanki do odmowy uznania orzeczenia. Tym samym, wydanie orzeczenia prejudycjalnego jest niezbędne dla rozstrzygnięcia sprawy zawisłej przed sądem krajowym.

W związku z wystąpieniem z pytaniem prejudycjalnym Sąd zawiesił postępowanie na podstawie art. art. 22 kodeksu postępowania karnego.

Pouczenie: Punkt 1 postanowienia nie podlega zaskarżeniu i jest natychmiast wykonalny. Na postanowienie (punkt 2) przysługuje zażalenie do Sądu Okręgowego w Toruniu za pośrednictwem Sądu Rejonowego w Chełmnie terminie 7 dni od dnia doręczenia odpisu postanowienia.